

EL LLENGUATGE

Verbs

17/I/1977

derivats (III)

Podríem completar el nostre breu esquema sobre els verbs derivats de noms i d'adjectius amb la incorporació del prefix en —que per aquesta raó podríem anomenar també composts—, posant en relleu els principals d'aquells que podem considerar característics de la nostra llengua perquè no tenen una forma corresponent del castellà de procedència anàloga o, si la tenen, és poc usual.

Notem, en primer lloc, entestar-se i entossudir-se derivats de testa i de tossut respectivament, en lloc dels quals algú recorre, podríem dir tradicionalment, a «empenyar-se» i, més modernament, a «emperrar-se», solucions, totes dues, inadmissibles.

Dos verbs molt populars i l'ús dels quals resulta perfectament vàlid en qualsevol nivell de llenguatge són ensarronar i entabanar amb un sentit equivalent. Qualsevol dels dos ens permet d'evitar fàcilment, i sense que sembli que ho fem, el castellanisme «embaucar», actualment força introduït.

Especialment útil per l'ús que se'n pot fer en sentit figurat és el verb encimbellar derivat de cimbell quan es tracta d'expressar l'acció de fer arribar (algú) a una posició elevada. És amb encimbellar doncs, que cal eliminar un castellanisme tan rebutjable com «encumbrar», que prové de «cumbre».

Relacionats amb la claror tenim enlluernar derivat de lluern i enlluminar, de llum que cal usar en lloc de «deslumbrar» i «alumbrar». I, anàlogament, cal usar enlluminat en lloc de «alumbrat».

La relació es podria allargar encara amb verbs com embutxacar, empresonar, engarjolar, enfilat-se, engaltar (deixar-les anar sense engaltar), engrapar, endeutar-se (també en lloc de «empenyar-se»), encoratjar, enxiquir, engelosir, engiponar (fer una cosa de qualsevol manera i de pressa), enllestir i, és clar, uns quants més, tots ells ben vius i po i populars, però l'ús dels quals té tendència a retrocedir perquè no existeixen les formes corresponents del castellà o són poc usades.

Indiquem, finalment, un verb obtingut d'un adverbí, endinsar procedent de dins que potser també algú deixa de banda a favor de «adentrar».

ALBERT JANE